

Θάλλπος

18 χρόνια παρέμβασης για την **Ψυχική Υγεία**

Εισηγήτριες:

- ❖ **Ευτυχία Νικολοπούλου**- Ψυχολόγος στη Κέντρο Ημέρας Παιδιών και Εφήβων, Χοροκινητική Ψυχοθεραπεύτρια
- ❖ **Μυρτώ Τσόμπο** – Ψυχολόγος στο Κέντρο Ημέρας Ενηλίκων Μαραθώνα, Εκπ/μενη Γνωσιακή Συμπεριφορική Ψυχοθεραπεύτρια

11.05.2023

"Εκπαιδευτικές πρακτικές για την προώθηση της ανεκτικότητας
και του σεβασμού στη διαφορετικότητα"

The image features a white rectangular area with a thin grey border, set against a background of light teal abstract shapes. The word "Σενάριο" is centered within the white area.

Σενάριο

Σενάριο 1.

Στο σχολείο εγγράφηκε πρόσφατα ένας μαθητής από το Αφγανιστάν. Υπάρχουν συμμαθητές που εκφράζουν την δυσαρέσκεια τους για την παρουσία του Μοχάμαντ όπως και άλλων μαθητών που έρχονται από χώρες όπως Αφγανιστάν, Ιράν, Πακιστάν και ενστερνίζονται τον μουσουλμανισμό. Βλέπεις ότι τα άτομα αυτά περιθωριοποιούνται και απομονώνονται από αρκετούς συμμαθητές με το επιχείρημα ότι "δεν έχουμε τίποτα κοινό". Παρατηρείς ακόμα και κάποιες συμπεριφορές πιο έντονες και επιθετικές (λεκτική βία, σπρωξίματα).

A) Πως αντιδράς σας εκπαιδευτικός?

B) Μπορείς να διαχειριστείς την κατάσταση και αν ναι πως?

Λέξεις κλειδιά: Λαθρομετανάστες, αποδοχή, διαφορετικότητα, πολυπολιτισμικότητα, φόβοι, απειλή, ισλαμοποίηση, αλληλεγγύη, ενσωμάτωση.

ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η έννοια του διαφορετικού υπάρχει παντού γύρω μας. Οι εικόνες της φύσης, οι εποχές, το ζωικό βασίλειο, η χλωρίδα του πλανήτη κ.α. διακατέχονται από τη μοναδικότητα του να ξεχωρίζουν και να διαφοροποιούνται το ένα με το άλλο.

Η μοναδικότητα του κάθε ανθρώπου και τα ατομικά του χαρακτηριστικά είναι που συνθέτουν την έννοια της διαφορετικότητας.

Διαφορετικότητα → Αποδοχή

Ανεκτικότητα στη διαφορετικότητα και Σεβασμός στον Άλλον είναι απαραίτητα για την ομαλή κοινωνική συμβίωση στις σύγχρονες κοινωνίες, στις οποίες συνυπάρχουν άνθρωποι από διάφορες χώρες, με διαφορετική νοοτροπία, αξίες, αντιλήψεις, πεποιθήσεις, κουλτούρα, θρησκεία, γλώσσα κ.α. Για να μπορούν να συμβιώσουν ομαλά σαν μέλη της ίδιας κοινωνίας είναι απαραίτητος ο αλληλοσεβασμός και η ανεκτικότητα στην διαφορετικότητα.

Ανεκτικότητα και σεβασμός στη διαφορετικότητα

- Σεβασμός στην ύπαρξη του άλλου
- Σεβασμός στη προσωπικότητά του
- Σεβασμός στη δικαίωμά του να είναι διαφορετικός, έχει διαφορετικές αντιλήψεις, να ασπάζεται διαφορετική θρησκεία, να έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά
- Αποδοχή των άλλων

ΣΕΒΑΣΜΌΣ-- ΙΣΟΤΗΤΑ -- ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ-- ΙΣΗ
ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ

ΕΘΝΟΤΙΚΗ

ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΣ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ
/ ΕΚΦΡΑΣΗ ΦΥΛΟΥ

ΑΤΟΜΙΚΑ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

ΕΙΔΙΚΕΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ
ΑΝΑΓΚΕΣ

ΑΝΑΠΗΡΙΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ
ΣΥΝΘΗΚΕΣ

ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ

ΓΙΑΤΙ ΦΟΒΟΜΑΣΤΕ ΤΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ;

- Οι άνθρωποι συνήθως φοβόμαστε το **ΑΓΝΩΣΤΟ**. Νιώθουμε μεγαλύτερη ασφάλεια με το οικείο και το γνώριμο.
- Οι άνθρωποι έχουμε μάθει να φοβόμαστε το ανόμοιο και να υποτάσσονται στο πλαίσιο της "κανονικότητας".
- Ο φόβος του διαφορετικού συνδέεται με το φόβο της απομόνωσης και της μοναξιάς καθώς σαν κοινωνικά όντα έχουμε ανάγκη να ανήκουμε σε ομάδες για να επιβιώσουμε.
- Για να εξοικειωθούμε με το διαφορετικό χρειάζεται να βγούμε από το πλαίσιο ασφάλειας μας, να αμφισβητήσουμε τις ίδιες μας τις παγιωμένες πεποιθήσεις, να ανοιχτούμε στο καινούριο και να αγκαλιάσουμε την αβεβαιότητα που αυτό συνεπάγεται. Διαδικασία που συχνά αποφεύγουμε.
- Σε ψυχολογικό επίπεδο, ο φόβος για το διαφορετικό συχνά σχετίζεται με την πεποίθηση και την ανάγκη μας να "είμαστε μόνο ένα πράγμα". Π.χ. «μόνο καλοί», «μόνο αγνοί», «μόνο σωστοί», «μόνο αποδεχτοί», «μόνο αυτό ή μόνο εκείνο», κοκ. Με τη δυσκολία μας δηλαδή, να αναγνωρίσουμε, αποδεχτούμε κι εμπεριέξουμε τις ίδιες μας τις αντιθέσεις και διαφορετικές πτυχές. "Μπορώ να είμαι αρεστός σε κάποιους, αλλά είναι εντάξει να μην είμαι συμπαθής σε κάποιους άλλους"

Ο φόβος του διαφορετικού ενεργοποιεί άμυνες στους ανθρώπους και μία από αυτές μπορεί να είναι η άρνηση (μη αποδοχή) και κατ' επέκταση απόρριψη αυτού.

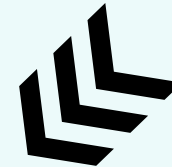
ΦΟΒΟΣ-
ΑΠΕΙΛΗ

ΑΠΟΡΡΙΨΗ
ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ
ΚΑΙ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

- Καταπάτηση των ατομικών και κοινωνικών τους δικαιωμάτων
- Αποκλεισμός και περιθωριοποίηση
- Συναισθηματική Απόσυρση
- Αρνητικά συναισθήματα
- Χαμηλή αυτοεκτίμηση
- Απόσυρση από σχολικές δραστηριότητες
- Αδυναμία ανάπτυξης των δυνατοτήτων τους
- Ροπή προς βίαιες και εξτρεμιστικές ιδεολογίες

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

- Ελλιπής κοινωνική ενσωμάτωση
- Διαιώνιση στερεοτύπων και αρνητικών πεποιθήσεων
- Σχολική Διαρροή- Χαμηλές σχολικές επιδόσεις
- Προβλήματα υγείας και κατάθλιψη
- Αυτοκαταστροφικές συμπεριφορές

Ανεκτικότητα στην εκπαίδευση

Η ανεκτικότητα στην εκπαίδευση ορίζεται ως η ανάπτυξη δεξιοτήτων των νέων για ανεξάρτητη κρίση, κριτική σκέψη και ηθικό συλλογισμό (UNESCO, 1994) και συμβάλει στην ειρήνη σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο.

Η ανεκτικότητα δίνει τη δυνατότητα στους ανθρώπους να υιοθετήσουν μια συμπονετική στάση μεταξύ των εθνών, των φύλων, των πεποιθήσεων και των γενεών για τη διαχείριση της διαφορετικότητας.

Συμπερίληψη στην εκπαίδευση

Η συμπερίληψη στην εκπαίδευση βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν την σημασία και συνάφεια ανάμεσα στη διαφορετικότητα και την συμπερίληψη. Ενσωματώνει όλα τα άτομα στην εκπαίδευση ανεξάρτητα από τη διαφορετικότητά τους. Μη περιθωριοποίησή τους.

Συμπεριληπτικό σχολείο

Σχολείο που εστιάζει σε **ΟΛΟΥΣ** τους μαθητές και ευνοεί την επιτυχία **ΟΛΩΝ** ανεξαρτήτως εθνικότητας, φύλου, κοινωνικής διαστρωμάτωσης, αναπηρίας ή άλλων χαρακτηριστικών. Ενθαρρύνεται η συμμετοχή όλων των μαθητών οι οποίοι δρουν "ενεργά" στη τάξη.

- Διαπολιτισμικότητα
- Παιδοκεντρική προσέγγιση
- Συμπεριληπτική κουλτούρα
- Συνεργατική εργασία
- Εξατομικευμένη Διδασκαλία
- Εμπλοκή της οικογένειας
- Προγράμματα κοινωνικού ακτιβισμού
- Συμπερίληψη

ΌΤΑΝ Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΕ ΚΛΙΜΑ ΑΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

- Μπορεί να βελτιωθεί η κοινωνική ζωή των νέων καθώς εξοικειώνονται με την έννοια της διαφορετικότητας
- Μειώνονται φαινόμενα κοινωνικών διακρίσεων και αποκλεισμών
- Καλλιεργούνται η συναισθηματική νοημοσύνη και οι κοινωνικές δεξιότητες στους νέους, όπως ο σεβασμός στις απόψεις των άλλων, η αλληλεγγύη, η παροχή βοήθειας σε άτομα που ανήκουν σε κοινωνικά ευπαθείς και μειονοτικές ή η εκμάθηση κι εφαρμογή δεξιοτήτων επίλυσης συγκρούσεων κλπ.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ - ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

- ✓ Ο σεβασμός για τους άλλους μπορεί να διδαχθεί. Η ανεκτικότητα επίσης.
- ✓ Συχνά οι προσπάθειες και πρακτικές για ενίσχυση του σεβασμού στη διαφορετικότητα είναι προσωρινές λόγω δυσκολίας αναγνώρισης και διαχείρισης δομικών προβλημάτων, έλλειψης πόρων και κατάλληλης εκπαίδευσης πάνω σε θέματα διαφορετικότητας.
- ✓ Οι αποτελεσματικές μορφές δίγλωσσης και πολύγλωσσης εκπαίδευσης ωφελούν τόσο τους μαθητές της πλειοψηφίας όσο και της μειοψηφίας αλλά είναι σπάνια εφαρμόσιμες στην Ευρώπη.
- ✓ Η έκθεση στο διαδίκτυο και μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορεί να λειτουργήσει διττά. Ενισχυτικά στην προώθηση της ανεκτικότητας και του σεβασμού στη διαφορετικότητα μέσα από την επαφή με άτομα από διαφορετικά περιβάλλοντα και ομάδες. Αλλά και επιβαρυντικά λόγω του ενδεχόμενου της διάδοσης της ρητορικής μίσους και έκθεσης σε εξτρεμιστικές ιδέες.

ΟΙ ΕΡΕΥΝΕΣ ΔΕΙΧΝΟΥΝ:

- ✓ Για την ενίσχυση της ανεκτικότητας και τη προώθηση του σεβασμού στη διαφορετικότητα είναι σημαντική η συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων (όλες οι βαθμίδες της σχολικής κοινότητας, γονείς, τοπικές υπηρεσίες).
- ✓ Δεν υπάρχει επαρκής εκπαίδευση του εκπαιδευτικού προσωπικού σε θέματα διαφορετικότητας.
- ✓ Υπάρχει μικρή αντιπροσώπευση διαφορετικών ομάδων στο εκπαιδευτικό δυναμικό.
- ✓ Συνήθως, οι μαθήτριες είναι πιο ευαισθητοποιημένες και ανεκτικές στη διαφορετικότητα στο σχολικό περιβάλλον από τους άντρες μαθητές.
- ✓ Η ενθάρρυνση της επικοινωνίας και η ανάπτυξη σχέσεων ανάμεσα σε άτομα από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες επιδρούν θετικά στην εξάλειψη των προκαταλήψεων και προωθούν την ανοχή στη διαφορετικότητα
- ✓ **ΕΝΤΟΥΤΟΙΣ**, παρά τα θετικά αποτελέσματα που μπορεί να έχει η μεγαλύτερη διαφορετικότητα στα σχολεία, χρειάζεται να πλαισιώνεται κατάλληλα από το σχολικό περιβάλλον έτσι ώστε να μη ενισχύονται συνθήκες πόλωσης και το αίσθημα απειλής.

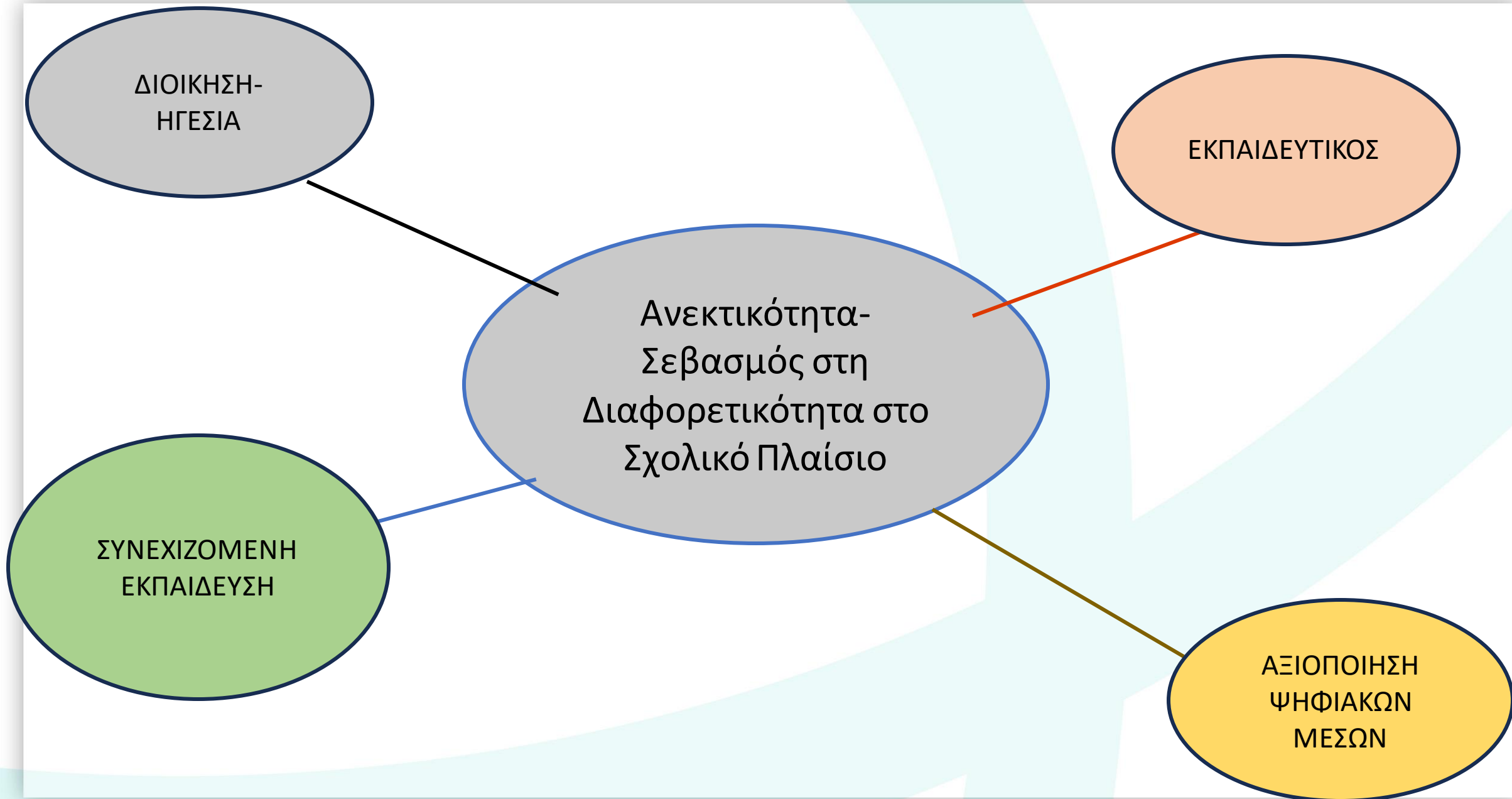
Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΦΗΣ ΤΟΥ GORDON ALLPORT

Ο Allport εκτίμησε ότι η επαφή των διαφορετικών γκρουπ ατόμων μπορεί να οδηγήσει σε μείωση των προκαταλήψεων/στερεοτύπων για την αντίστοιχη ομάδα αν πληρούνται οι παρακάτω προϋποθέσεις:

1. Ισοτιμία ανάμεσα στους συμμετέχοντες, να λαμβάνονται υπόψιν οι γνώμες και προτάσεις τους και να έχουν τη δυνατότητα επιλογής.
2. Η ύπαρξη κοινού στόχου που να συνδέει τις διαφορετικές ομάδες
3. Συνεργασία ανάμεσα στις ομάδες, αποφυγή ανταγωνισμού
4. Θεσμική υποστήριξη για τη διευκόλυνση και υποστήριξη της επαφής αυτής

Όταν πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις:

- αυξάνεται η ανοχή & ενσυναίσθηση για τους άλλους
- μειώνεται το άγχος που προκύπτει από την επαφή μας με το διαφορετικό
- ενισχύεται η γνώση κι ευαισθητοποίηση σε σχέση με τη διαφορετική ομάδα

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΣΕΒΑΣΜΟΥ ΣΤΗ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

- Έρευνες δείχνουν ότι η διοίκηση του σχολείου επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό τη διαμόρφωση της σχολική κουλτούρας, τις αξίες που διέπουν τη σχολική κοινότητα και το γενικότερο κλίμα του σχολείου σε σχέση με τις μειονοτικές ομάδες και τα θέματα διαφορετικότητας. (Habbeger, 2008; The Wallace Foundation, 2013).
- Κατά συνέπεια, η διοίκηση παίζει κυρίαρχο ρόλο στη διαμόρφωση ενός κλίματος που αγκαλιάζει τη διαφορετικότητα και χρειάζεται να είναι προσαρμοστική και ευέλικτη στις διαρκώς μεταβαλλόμενες κοινωνικές συνθήκες.

Τι μπορεί να κάνει η διοίκηση;

- ενστάλαξη οράματος και οργάνωση συγκεκριμένης πορείας δράσης
- εφαρμογή αλλαγών στο τρόπο οργάνωσης της σχολικής καθημερινότητας
- δημιουργία ευκαιριών ηγετικής δράσης και πρωτοβουλιών από πλευράς εκπαιδευτικών
- ανοιχτή δίοδος επικοινωνίας με τους μαθητές

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΣΕΒΑΣΜΟΥ ΣΤΗ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

- Οι έρευνες δείχνουν τη μεγάλη επιρροή των εκπαιδευτικών σε σχέση με την ακαδημαϊκή εξέλιξη των μαθητών τους, τη συμπεριφορά τους αλλά και τη γενικότερη κοινωνική και συναισθηματική τους ευημερία.
- Οι ίδιοι βρίσκονται στην πρώτη γραμμή καθώς έρχονται σε άμεση επαφή με τις προκλήσεις που δημιουργούνται από τη συνύπαρξη διαφορετικών εθνικών, πολιτιστικών ή άλλων ομάδων.
- Έρευνες δείχνουν ότι οι εκπαιδευτικοί συχνά νιώθουν ελλιπώς προετοιμασμένοι για να διδάξουν και να διαχειριστούν το κομμάτι της διαφορετικότητας μέσα στις τάξεις καθώς και τις προκαταλήψεις των μαθητών τους.
- Ακόμη, συχνά και οι ίδιες οι προκαταλήψεις των εκπαιδευτικών φαίνεται να επηρεάζουν τον τρόπο που αντιμετωπίζουν τους μαθητές τους. Πολλές φορές αυτές είναι ασυνείδητες.
- Είναι σημαντικό οι ίδιοι να είναι σε επαγρύπνηση ώστε να αναγνωρίζουν τις δικές τους προκαταλήψεις και στερεοτυπικές αντιλήψεις και να επεξεργάζονται τα αρνητικά συναισθήματα που μπορεί να αισθάνονται απέναντι σε κάποια εθνική, γλωσσική ή άλλη ομάδα.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

- ❑ Αποφεύγω το διαχωρισμό και τις διακρίσεις. Εντοπίζω τις δικές μου προκαταλήψεις και στερεοτυπικές αντιλήψεις
- ❑ Καλλιεργώ την ενσυναίσθηση και την κοινωνικό - συναισθηματική μάθηση χρησιμοποιώντας σενάρια, role playing.
- ❑ Προωθώ το διάλογο δημιουργώντας σε ένα ασφαλές περιβάλλον συζήτησης
- ❑ Καλλιεργώ και δουλεύω με τους μαθητές την διαδικασία επίλυσης συγκρούσεων (σενάρια, role playing, κλπ).
- ❑ Ενθαρρύνω τη συμμετοχή των μαθητών σε αποφάσεις που έχουν να κάνουν με το σχολικό περιβάλλον, όπως στη διαμόρφωση κανόνων συμπεριφοράς.

ΆΛΛΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

- ❑ Δημιουργώ από κοινού με τους μαθητές ένα "Συμβόλαιο Τάξης" με κανόνες ομαλής λειτουργίας της τάξης ώστε να διαφυλάσσονται ο σεβασμός και η πολυφωνία
- ❑ Ενθαρρύνω την προσωπική έκφραση των μαθητών μέσα από τη σύνθεση μικρών groups στα οποία θα μοιράζονται ενδιαφέροντα, φιλοδοξίες, όνειρα για το μέλλον
- ❑ Προωθώ τη διαομαδική επαφή δια ζώσης ή διαδικτυακά μέσα από σχολικές δραστηριότητες που φέρνουν κοντά άτομα από διαφορετικά backgrounds
- ❑ Εκπαιδευτικό υλικό που αφορά στις ιστορίες των μειονοτικών ομάδων μπορεί να βοηθήσουν στην κατανόηση των εμπειριών τους
- ❑ Ενθάρρυνση των νέων να συμμετέχουν σε εξωσχολικές δραστηριότητες, οι οποίες μπορούν να προάγουν την ανεκτικότητα και τη κατανόηση
- ❑ Οι καθηγητές μπορούν να αξιοποιήσουν υλικό όπως ταινίες, βιβλία, διαδίκτυο που αντιπροσωπεύουν καλύτερα την ποικιλομορφία και τα διαφορετικά ενδιαφέροντα των μαθητών.

ΆΛΛΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

- ❑ Βεβαιωνόμαστε ότι το μάθημά μας αντανακλά έναν ποικιλόμορφο κόσμο και κοινωνία. Τα πολυμέσα που χρησιμοποιούνται είναι σημαντικό να περιλαμβάνουν διαφορετικούς ανθρώπους, φωνές και απόψεις.
- ❑ Αξιοποιώ χρήσιμο και εκπαιδευτικό υλικό που παρέχει το διαδίκτυο. Για παράδειγμα εξερευνήστε υλικό μαζί με τους μαθητές σας από το Συμβούλιο της Ευρώπης (Ένας χάρτης για όλους) που μιλάει για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στους νέους. Επίσης ανακαλύψτε το COMPASS που είναι εγχειρίδιο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στους Νέους και περιλαμβάνει διάφορες εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Βασικά θέματα που πραγματεύεται είναι η ιδιότητα του πολίτη, τις διακρίσεις, την ανεκτικότητα , μετανάστευση, θρησκεία, η αναπηρία κ.α.

ΆΛΛΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

- ❑ Διασυνδέομαι με φορείς/ υπηρεσίες που είναι εκπαιδευμένοι στη διαχείριση θεμάτων διαφορετικότητας π.χ. σχολικοί ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, ΜΚΟ και προτείνω τη συνεργασία του σχολείου με εξωτερικούς συνεργάτες προκειμένου να τρέξουν δράσεις ευαισθητοποίησης και προαγωγής της διαφορετικότητας.
- ❑ Επικοινωνώ σαν εκπαιδευτικός με φορείς προκειμένου να λάβω συμβουλευτική για τη διαχείριση καταστάσεων (παράδειγμα μαζί για το παιδί κ.α.)
- ❑ Ενθαρρύνω τη διαφορετικότητα στο εργατικό δυναμικό της εκπαίδευσης.
- ❑ Αξιοποιώ την τέχνη. Σύμφωνα με έρευνες η τέχνη αυξάνει αποτελεσματικά την ευαισθητοποίηση για τα δικαιώματα και την ανεκτικότητα των νέων και το σεβασμό στη διαφορετικότητα.
- ❑ Προσαρμόζω τον τρόπο διδασκαλίας χρησιμοποιώντας νέα διδακτικά μοντέλα

ΠΡΟΩΘΩΝΤΑΣ ΤΟ ΣΕΒΑΣΜΟ ΣΤΗ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ

Παραδείγματα διδακτικών μοντέλων που έχουν αποδειχθεί ότι συμβάλλουν στην εξάλειψη των διακρίσεων:

Μάθηση βασισμένη σε εργασία (Project-Based Learning)

Οι μαθητές δουλεύουν πάνω σε ένα συγκεκριμένο project για ένα συγκεκριμένο διάστημα- από μία εβδομάδα μέχρι ένα τρίμηνο. Καλούνται να απαντήσουν ένα πολύπλοκο ερώτημα ή να "λύσουν" κάποιο υπαρκτό πρόβλημα. Δουλεύουν ομαδικά και συνεργατικά και εκπαιδεύονται μεταξύ των άλλων να δίνουν feedback (ανατροφοδότηση) ο ένας στον άλλο.

Παραδείγματα:

Τι αποτελεί υγιεινή διατροφή;

Φέρνοντας την ανακύκλωση στο σχολείο μου.

Ισότητα των φύλων.

Μοντέλο Συνεργατικής Μάθησης

Πώς λειτουργεί;

- Μικρά ετερογενή groups μαθητών (σχετίζονται με ακαδημαϊκές, γλωσσικές δεξιότητες, εθνικότητα, θρησκεία κλπ.) όπου συνδυάζονται τα δυνατά σημεία όλων των συμμετεχόντων προς ατομικό και συλλογικό όφελος. Οι εκπαιδευτικοί αναθέτουν τις εργασίες σε κάθε μέλος της ομάδας με τέτοιο τρόπο ώστε να μεγιστοποιήσουν τις δεξιότητες και τα δυνατά σημεία του κάθε μαθητή.

Κύρια χαρακτηριστικά :

- Ενθαρρύνει τη θετική αλληλοεξάρτηση- δουλεύουμε για ένα κοινό σκοπό
- Ατομική και ομαδική ευθύνη
- Προαγωγή αλληλεπίδρασης
- Προάγει τη συνεργασία μεταξύ μαθητών για την επίτευξη ενός κοινού στόχου- συλλογικής εργασίας

Αποδεδειγμένα οφέλη:

- Καλύτερες ακαδημαϊκές επιδόσεις
- Ενίσχυση δημιουργικότητας
- Μεγαλύτερη αποδοχή της διαφορετικότητας
- Διεύρυνση του κοινωνικού δικτύου των μαθητών
- Μεγαλύτερη συμπεριληπτικότητα
- Βελτίωση των επικοινωνιακών δεξιοτήτων
- Ομαλοποιεί σχέσεις μεταξύ συνομήλικων

Η μέθοδος " Τάξη Παζλ" (Jigsaw Classroom)

Αρχικά δημιουργήθηκε για να μειώσει τις σύγκρουση παιδιών που ανήκαν σε διαφορετικές εθνικές ομάδες. Πλέον χρησιμοποιείται ευρέως σε διάφορες Ευρωπαϊκές χώρες.

Πώς λειτουργεί:

Δημιουργούνται ομάδες των 3-6 ατόμων. (expert groups) Σε κάθε expert group ανατίθεται η διερεύνηση ενός συγκεκριμένου κομματιού του μαθήματος. Αφού το κάθε expert group βρει τις αντίστοιχες πληροφορίες και τις αφομοιώσει, στη συνέχεια τα διάφορα groups έρχονται σε επαφή μεταξύ τους και δημιουργούνται νέες ομάδες στις οποίες συμμετέχει ένα άτομο από τα αρχικά groups. Εκεί ο κάθε συμμετέχων αναλαμβάνει να μεταλαμπαδεύσει τη γνώση που απέκτησε από το αρχικό expert group τους στους υπόλοιπους.

Παράδειγμα: Μάθημα Λογοτεχνίας- Γεώργιος Βυζιηνός

1ο expert group- Βιβλία/Διηγήματα του

2ο expert group - Η ζωή του

3ο expert group - Οι χαρακτήρες των έργων του

Οφέλη

- προαγωγή της υγιούς αλληλεπίδρασης ανάμεσα σε μαθητές. (Aronson and Patnoe, 2011)

ΠΡΟΣΕΓΓΙΖΟΝΤΑΣ ΕΠΙΜΑΧΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

- Η διδασκαλία επίμαχων θεμάτων, για τα οποία δεν υπάρχει μία γενική αλήθεια αλλά διεγείρουν το κοινό αίσθημα όπως θέματα αναφορικά με τις ανθρώπινες σχέσεις, τη θρησκεία, τον πόλεμο και την ειρήνη κα. αποτελούν συχνά πρόκληση για τους εκπαιδευτικούς και πολλοί μπορεί να αποφεύγουν να τα “αγγίξουν” λόγω της έντασης που μπορεί να φέρουν.
- Για να γίνει κάτι τέτοιο, χρειάζεται να υπάρχει **προετοιμασία** από την πλευρά των εκπαιδευτικών και η διαφύλαξη ενός κλίματος ασφάλειας στην τάξη με την ενθάρρυνση της **πολυφωνίας**.

Πώς μπορούμε να προσεγγίσουμε τέτοια θέματα;

- ενθαρρύνοντας την ενεργητική ακρόαση,
- Καλλιεργώντας τον διάλογο ανάμεσα στα μέλη
- Επιτρέποντας το εποικοδομητικό debate με βασική προϋπόθεση τη διατήρηση του σεβασμού προς τους άλλους.
- χρησιμοποιώντας την τεχνική του role playing - παιχνίδια ρόλων

Γιατί είναι σημαντικό να προσεγγίζουμε τέτοια θέματα;

- ενίσχυση της ενσυναίσθησης, καλλιέργεια της αλληλεγγύης και την αποδοχή της διαφορετικότητας
- κατανόηση της οπτικής των άλλων και διεύρυνση της δικής μας οπτικής
- να αναπτύξουμε κριτική σκέψη, επιχειρηματολογία
- Εντοπίζουμε τις δυσλειτουργικές πεποιθήσεις των μαθητών γύρω από το διαφορετικό και συνθέτουμε ένα εστιασμένο σχέδιο δράσης για το τμήμα μας

Συμπεριληπτική
εκπαίδευση

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

- Οι πρακτικές της ανεκτικότητας και του σεβασμού στη διαφορετικότητα είναι διαρκώς αξιολογούνται και εμπλουτίζονται.
- Είναι μια διαδικασία συνεχιζόμενη που ακολουθεί και προσαρμόζεται στις μεταβολές της κοινωνίας
- Βασίζονται και θεμελιώνονται με βάση την αρχή ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δικαιωμάτων του παιδιού.

ΧΡΗΣΙΜΟ ΥΛΙΚΟ- Links

- "Ένας χάρτης για όλους" από το Συμβούλιο της Ευρώπης που μιλάει για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στους νέους.
- **COMPASS** --> εγχειρίδιο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στους Νέους και περιλαμβάνει διάφορες εκπαιδευτικές δραστηριότητες.
- Οδηγίες προς τους εκπαιδευτικούς για τη καταπολέμηση της μισαλλοδοξίας και των διακρίσεων εναντίον Μουσουλμάνων. Αντιμετώπιση της ισλαμοφοβίας μέσα από την εκπαίδευση (2011)

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Τηλεφωνική Γραμμή SOS-15900 Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων. **24ωρη γραμμή**, καθημερινά. Παρέχει πληροφορίες για περιστατικά έμφυλης βίας. Υπάρχει και δυνατότητα ηλεκτρονικής επικοινωνίας μέσω e-mail στη διεύθυνση sos15900@isotita.gr

Κέντρα Υποστήριξης. "Δίπλα σου". Γραμμή SOS, χωρίς χρέωση, κατά της οικογενειακής βίας. Η βία προτιμά τις Γυναίκες: Γραμμή χωρίς χρέωση: 800 1188881. Από κινητό στο : 210 7786800.

Γραμμή Ψυχολογικής Υποστήριξης Στήριξης «11528»- ΔΙΠΛΑ ΣΟΥ : Απευθύνεται σε κάθε άνθρωπο που έχει ερωτήματα σχετικά με τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα ή/και έκφραση φύλου, στις οικογένειές τους και σε εκπαιδευτικούς. Υπάρχει δυνατότητα επικοινωνίας και με SKYPE.

116 111 Γραμμή Στήριξης Παιδιών και Εφήβων, Δευτέρα έως Παρασκευή: 2:00μμ-8:30μμ, Σάββατο: 9:30πμ-2:00μμ Συμβουλευτική τηλεφωνική γραμμή αποκλειστικά για παιδιά και εφήβους.

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Συνήγορο του Παιδιού 8001132000:

Δικαιώματα του παιδιού (έως 18 ετών) Λειτουργεί ιδιαίτερη τηλεφωνική γραμμή για ανηλίκους, χωρίς χρέωση (Δευτέρα έως Παρασκευή 9-5)

1107 Εθνική Γραμμή Παιδικής Προστασίας Όλο το 24ωρο, Χωρίς χρέωση. Ψυχοκοινωνική υποστήριξη, επείγουσα συμβουλευτική και ενημέρωση/πληροφόρηση σε ενήλικες, γονείς, εφήβους και παιδιά.

115 25 Γραμμή Μαζί για το Παιδί. Δευτέρα έως Παρασκευή: 9:00πμ-9:00μμ. Παροχή συμβουλών και κατευθύνσεων σε παιδιά, εφήβους, γονείς και εκπαιδευτικούς.

Σενάριο 2.

Παρατηρείς συχνά εντός και εκτός τάξης να χαρακτηρίζουν αρνητικά "στα αστεία", όπως αναφέρουν, το σεξουαλικό προσανατολισμό ενός μαθητή στο σχολείο. Συχνά αφήνουν υπονοούμενα και αιχμές για τον μαθητή αυτόν και παρατηρείς ότι στα διαλείμματα απομονώνεται από τους υπόλοιπους συμμαθητές του.

A) Πως αντιδράς σας εκπαιδευτικός?

B) Μπορείς να διαχειριστείς την κατάσταση και αν ναι πως?

Λέξεις κλειδιά: ομοφοβία, ρατσισμός, εκφοβισμός, πολιτισμός, θρησκεία, συμπαράσταση, ισότητα, ανθρώπινα δικαιώματα.

Σενάριο- θεατρικός αυτοσχεδιασμός...

*" Ποτέ δεν πρέπει να φοβόμαστε να είμαστε ένα σημάδι
αντίφασης στο κόσμο.. "*

(Μητέρα Τερέζα)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ!

Θάλπος

Ψυχική Υγεία

Αγαθουπόλεως 5 Αθήνα 112 57 | +30 210 866 8365 | info@thalpos.org.gr
www.thalpos.org.gr | FB @ThalposMentalHealth | IG @remindbythalpos

Για τις μονάδες "Θάλπος Αττικής" και "Θάλπος Καλαμάτας" ο Φορέας χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Υγείας.